

Dades i gràfics del nombre de soldats morts

Amb la informació actualment disponible, el nombre total de soldats identificats i enregistrats procedents de diferents indrets de l'Estat espanyol que van morir als hospitals de sang de Manresa va ser de 405. La immensa majoria pertanyien a l'Exèrcit de la República (9 d'ells, com a presoners). D'aquest total, 400 van morir entre el 19 d'abril del 1938 i el 18 de gener del 1939, data en què els

republicans devien evacuar els hospitals de sang de Manresa, davant la proximitat de les tropes franquistes. Els altres 5 soldats van morir posteriorment.

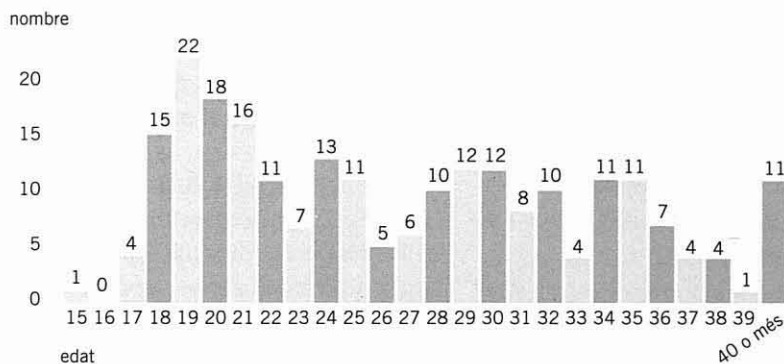
Del total de 405 soldats, 296 van ser enterrats a la fossa militar del Cementiri de Manresa. Els altres 109 ho van ser a d'altres llocs.

Edats de les morts

Mitjançant el Registre de defuncions del Jutjat de Manresa, coneixem l'edat de 234 soldats del total dels 296 que estan enterrats a la fossa. 42 d'aquests soldats no havien complert 20 anys, 107 no havien arribat als 25 anys.

El soldat més jove era de Barcelona i tenia 15 anys. 4 soldats en tenien 17 i 15 soldats tenien 18 anys. A continuació podeu observar el gràfic d'edats d'aquests 234 soldats enterrats a la fossa dels quals sabem l'edat:

Fossa militar. Nombre de morts per edats (abril 1938 - gener 1939)

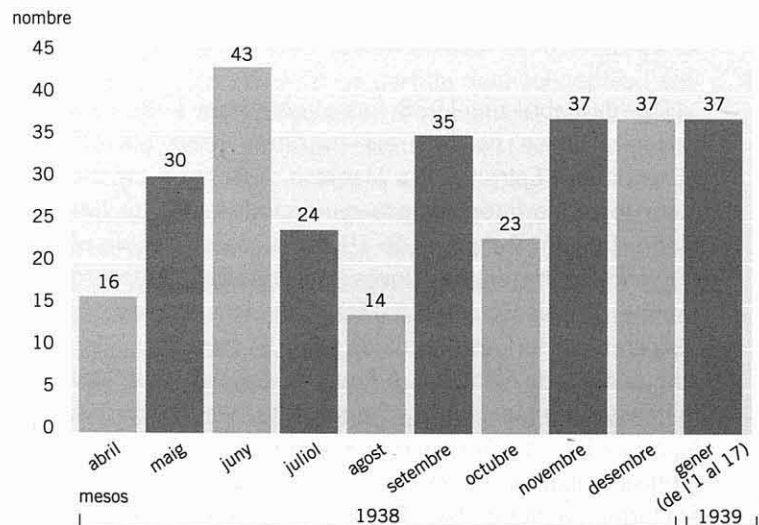

Dates de les morts

El nombre de morts als hospitals de sang estava en consonància, lògicament, amb el nombre de ferits traslladats del front de guerra a Manresa i, alhora, en consonància amb l'aferissament i la duresa dels combats entre els dos exèrcits. La batalla de Balaguer (a finals de maig del 1938), la batalla de l'Ebre (entre el juliol i el novembre), els enfrontaments al cap de pont de Seròs (l'abril i el novembre) i l'ofensiva sobre Catalunya (desembre de 1938 i gener de 1939) van ser els episodis més sagnants del conflicte bèl·lic a Catalunya i que, consegüentment, van comportar més trasllats massius de ferits.

A continuació es pot veure el gràfic amb el nombre de morts mensuals dels soldats enterrats a la fossa. Cal remarcar que els 37 soldats enregistrats el mes de gener del 1939 moriren entre els dies 1 i 17, la qual cosa confereix encara més dramatisme a les dades d'aquest període. El dia amb més morts va ser el 6 de gener, en què van morir 8 soldats.

Fossa militar. Nombre de morts per mesos (abril 1938 - gener 1939)

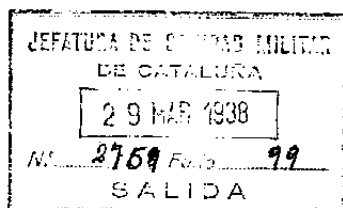

Procedència dels soldats

El Registre de defuncions permet també conèixer el veïnatge de 130 dels 296 soldats que estan enterrats a la fossa militar. Segons aquesta informació, 92 soldats viuen a Catalunya i els restants 38 eren de la resta de l'Estat. Entre les persones enterrades, també hi ha un comissari rus de 42 anys.

Unitats militars

Del 90% d'aquests 405 soldats se'n coneix la unitat del cos de l'exèrcit on estaven destinats i així consta en les dues relacions. També se sap que entre els militars enterrats a la fossa hi ha 2 capitans, 2 tinents, 4 sergents, 21 caporals, 1 carrabiner, 3 comissaris i 2 xofers. També hi ha alguns presoners de guerra.

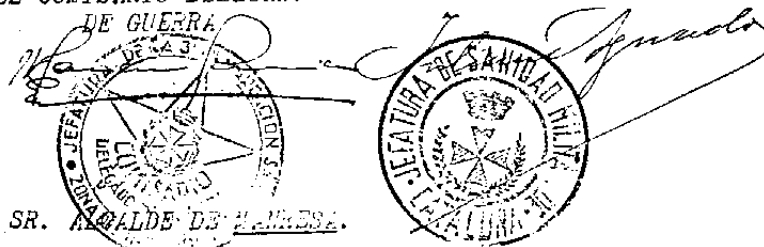

Necesitando ampliarse todo lo posible los Hospitales Militares de la Demarcación de Cataluña y teniendo noticia de que en esa localidad existe un edificio llamado "Cueva de San Ignacio", que sería muy útil para aquel objeto, me permito dirigirme a Vd. para rogarle cediera a Sanidad Militar dicho inmueble. Dadas las intenciones patrióticas de que sé está Vd. animado, le ruego también me diga, si en caso de que se nos hiciera dicha concesión, podríamos contar con la ayuda de ese Ayuntamiento para la instalación del Hospital.

Barcelona, 29 de Marzo de 1938.

*EL JEFE DE LA 3ª. DEMARCACION
DE SANIDAD MILITAR*

*EL COMISARIO DELEGADO
DE GUERRA*

SR. ALCALDE DE MANRESA.

Reproducció d'una carta datada el 19-3-1938 i tramesa a l'alcalde de Manresa en què les autoritats sanitàries de l'Exèrcit Republicà demanen que l'Ajuntament els cedeixi la Cova de Sant Ignasi per tal d'instal·lar-hi un hospital d'evacuació. El ple municipal s'oposà a la petició i, finalment, cedí l'Hospital de Manresa, que es convertí en hospital base de l'Exèrcit de l'Est. (Arxiu Històric Comarcal de Manresa)

134 BRIGADA MIXTA
 CUARTEL GENERAL
 E. M. I. SECCIÓN

MANRESA
 SECRETARIA
 4 GEN. 1938
 MANRESA

134 BRIGADA MIXTA
 CUARTEL GENERAL
 1 GEN. 1938
 REGISTRO
 Núm. 32

Tengo el sentimiento de comunicarles que con fecha 8 Noviembre, resultó desaparecido, en cumplimiento de su deber, el Soldado de 535 Batallón de esta Brigada, D. RAMON GRACIA SOLANICH, vecindado en la calle Carretera Sampedor, 106 de esa localidad.

Pídeme hacer constar que el desaparecido cumplió en todo momento sus deberes con la República, demostrando ser un buen soldado y fiel luchador.

Lo que le comunico para que se sirva trasladarlo a sus familiares:
 Ctel. Gral. 31 de Diciembre de 1938

El Comisario D. de Guerra,

El Jefe de la Brigada,
 El Jefe de la 1ª Sección

DIVISION 33
 BRIGADA MIXTA 136
 COMISARIADO

Núm. 570

Un agrairé us signau comunicant als familiars del que fou Tinent d'aquesta Brigada, en Jaume Vallés Gasó, amb domicili en el carrer de Pi i Margall, que a conseqüència de les ferides rebudes per bala enemiga, va deixar d'assistir en el lloc de combat, a 5 del corrant mes. Oportunament s'enviarà als seus familiars, els objectes que li pertanyien, així com, la honoraria d'ell.
 Salut i República

Lloc de Domiciniament a 14 d'octubre de 1938
 El Comisari de la Brigada

Al Sr. Alcalde de MANRESA.

Al Sr. Alcalde de Manresa.

137ª BRIGADA MIXTA
 32ª DIVISION
 CUARTEL GENERAL

AJUNTAMENT DE MANRESA
 SECRETARIA
 4 GEN. 1938
 N.º 32 - ENTRADA

Sección PERSONAL
 Núm.

Pongo en conocimiento de V. que el día 4 de Octubre de 1938 y en un combate librado con el enemigo en defensa de la República en el sector del Ebro, **DESAPARECIDO** el soldado VALENTIN TORRAS CARRASQUER

Rogándole se sirva comunicarlo a los familiares del indicado soldado, que residen en esa plaza, calle Campo de Urgell n.º 33... y hacerles entrega de los adjuntos certificados para que puedan incoar el oportuno expediente de pensión que concede el Decreto Ley de 11 Agosto y disposiciones vigentes. Para constancia en estas oficinas, ruegole me acuse recibo.

P. C. 22 de 1 GEN. 1938

Al Sr. Alcalde de MANRESA (Barcelona)

El Cuerpo de Ejército
 32ª Division
 137ª Brigada Mixta
 Cuartel General

DON JUAN FALCO SUBIRATS Mayor JEFE de la 137 Brigada Mixta
 (Comandante y Comandante)

CERTIFICO: Que don JUAN FALCO SUBIRATS Cabo afecto a la 32ª División, en esta Brigada, en actos de servicio defendiendo al Gobierno de la República el día Cuatro de Octubre de mil novecientos treinta y ocho en el sector del Ebro, en un momento de combate con el enemigo...

Que el causante fué incluido en el Documento básico (nómina) de la percepción de haberes correspondientes al mes de su fallecimiento percibiendo sus familiares los haberes correspondientes en la forma establecida en el Decreto de 11 de Agosto próximo pasado.

Que el causante perciba un sueldo mensual de 515,00 pesetas más 8,50 Ptas. al mes, al juicio del que suscribe, el causante está comprendido en el Art. 65, 66 y 67 del Estatuto de Clases Pasivas.

Y para que surta sus efectos en el expediente de pensión de su esposa Manuela Grau, Carlos March 40, 19, Manresa expido la presente certificación en Manresa a veintinueve de diciembre de mil novecientos treinta y ocho.

El Comisario D. de Guerra,
 (Jefe del Cuerpo o Comandante)

Firma y rubrica del jefe de la Brigada

[Signature]

10. El Sr. de Comandante de Milicia acreditado con este título ha estado en el momento de su fallecimiento en un momento de combate con el enemigo.
 11. No se surte la firma correspondiente.